

Tõstamaa Tuuled

Tõstamaa
valla
ajaleht

Nr. 5 (87)

mai

2003

Kõik sünnipäevale

Tõstamaa pagar Jaan Saul sündis 1888. a. Säreveeres, Järvamaal. Kooliaeg ja noorusaastad möödusid Väandras. Peale Juurikaru 3-klassilise kooli lõpetamist töötas Jaan Väandras pagariäris jooksupoisina ja käis Kirikumäel saiu müümas.

Jaanil oli kolm venda ja üks õde. Ema koos vend Hansuga läksid Sankt Peterburgi lähedale Gats'inasse äri pidama. Peagi rööviti nad aga paljaks ja nad tulid Eestisse tagasi. Vend asutas Märjamaale uue äri ja oli tuntud kaupmees Eesti Vabariigi lõpuni.

Ema ja vend ärgitasid Jaani minema õppima pagari ametit. Nii ka läks. Jaan õppis kolm aastat Peterburis. Peale kooli lõpetamist 1907. a. asus elama Väandrasse. Abiellus Tori – Selja

kõrtsmiku tütre Elsaga. Väandras ostis ära pagariäri, kus oli jooksupoisiks olnud. Väandras oli tal olnud ka palju sõpru kes „aitasid“ firmal pankrotti minna.

Uut kohta otsides sattunud Jaan Tõstamaale, kus talle väga meeldinud. Meri, järved ja mäed avaldanud oma muljet. Maja-platsi ostis Jaan „Nuka Mamma“ käest. Nuka Mamma oli Tõstamaa kõrtsi ja kõrtsimaade omanik (kõrts asus praeguse Päästetameti koha peal). 1926. a. alustati ehitamisega. Naudi Vellilt ostetud aidast ehitati kihnlastest ehitustööliste abiga üles kauplusehoone. Ehitati ka saia- ja leivaküpsetusahi. Äri läks hästi. Palju käidi laatadel ja välimüükidel. Toodeti saia, leivast kuni peenemate kookide-tortideni. Paari aasta pärast tehti juba juurdeehitus koos veran-

daga.

Jaan Saul oli kirglik kalamees ja sportlane. Ta käis mägedes jooksmas, kuulus tuletõrjesse ja oli paljudele hea sõber. 3 last käisid koolis. Poisid läksid Märjamaale ja Vigalasse onu Hansu juurde tööle. Tütar lahkus aga siit ilmast 1934.a., olles keskkooli viimases klassis. 1933.a. sündis peresse teine tütar, kellele pandi nimeks Laine.

Algas sõda. Saksa okupatsiooni ajal ei olnud küpsetamine eriti nõutud. Hiljem lasi vene sõjavägi omale küpsetada. Sõjajärgsetel aastatel varustati küpsetistega kohalikku kooperatiivi ja selle kaupluseid, teemaja ja kioskit, mis asus alevis.

1958 – 59. a. ehitati Lavassaarde uus suur leivatehas, mis võttis Tõstamaalastel n.ö. „leiva käest“. Peale seda jäi Jaan tööta ja haigusedki andsid tunda. 1960. a. süngitati Jaan Saul Tõstamaa mulda.

Möödusid aastad. Isa kõrval õpitu, kogetu ja kaasasündinud ärivaist ärgitavad Lainet koos tütre Enega ja tütrepoja Sandriga asutama oma firmat. 1993. aasta 24.mail avaski ukseid uus baar. Küpsetamine ja raamatupidamistöö lasub Laine õlgadel. Ene õlul lasub müügitöö, kaupade tellimine ja igapäevaste ülesannete täitmine. Sander teeb oma lemmiktööd, milleks on kokandus.

Esmane firmaroom ja nimeandja „SÕÕRIKUD“ on tänaseks asendunud teiste delikaatessidega. Samuti endine nimi on asendunud väärrika asutaja nimega „LAINE BAAR“

Kümme tegevusaastat on kujundanud välja oma klientuuri ja näo. Juurdeehitus on avardanud esialgset väikest ruumi ja loonud tänapäevased tingimused.

Täna lehes:

Ukse vahele jäänud sõrm sai terveks lk 2

Hilisel niitmisel mõtet ei ole lk 3

Talunike sissetulekud suurenevad kuni kolm korda lk 4

Tõstamaa vana bensiinijaam taas kasutusse lk 5

Hoopis tähtsamad tegurid kui pärilikkus lk 6

Sügav kummardus Ritale, Mariannele, Renatele, Evele, Tiinale, Evertile, Andresele ja teistele lk.7

Vajatakse aednikku lk 8

sed. Selleks suvehooajaks avab ukseid ka majutusteenust pakkuv teine korrus. Täna töötavad baaris õlg õla kõrval kolm põlvkonda Jaan Sauli järglasi.

Tõstamaa Valla Muinsuskaitse Selts Einar Härm

LOOMELAAGRI MULJED

Portselanmaalijad

Tänu Tõstamaa Vallavalitsuse, Kultuurkapitali Pärnumaa Ekspertgrupi ja MARION büroo lahkele toetusele sai 24. aprillil Tõstamaal teoks laste- ja noorte loomelaager.

Laagri korraldamine ei ole mõeldav ilma abi, toetuse ja entusiasmiga. Siinkohal tahaksingi teile, kallid lugejad, jagada tänuliku südamega oma laagrimuljeid.

Eriti populaarne on laager nende noorte seas, keda VIP'ideks kutsudes juhendajatele appi palutakse. Abiliste seltskond oli üle ootuste suur, nii, et lastelaagri juurde kasvas eraldi VIP'ide rühm. Aga nad olid kõik tublid ja töökad. VIP'ide pealik oli Ülari Juurik. Laagri kokk Merle Palberg toitis ka seekord meie kõhud korralikult täis. Vahva võimalus oli värvidega mängimine ja enese tundma õppimine selle kaudu, mida väga oskuslikult õpetas meile Pärnu florist Aime Kure. Vapustavad elamused saime Tervisekeskuses, kohtudes arstionu Madis Veski-mägi endaga. Ühel noorel mehel ravis ta abivalmilt kõigi nähes terveks hiljuti ukse vahele jäänud sõrme. Samuti tutvustas ta ka ravamiseks ja läbivaatusteks vajalikku aparatuuri ning kõneles tervisest üldse. Ekskursioonil käisime Ermistu järve ääres, kus Aare Sutt ümbrust ja oma tegevust kirjeldas. Elevust tekitas suure hulga võrgus vonklevate angerjate nägemine. Lastele jäi hästi meelde ka Ermistu järve sügavus. Ekskursiivsete laagriliste käest, nad teavad kohe vastata! Edasi sõitsime Tõhelasse. Silvi Rand jagas meile teadmisi Tõhela kiriku ja rahvamaja ja küla kohta, vaatasime hoolega muuseumis ringi, ahhetasime raamatuko-

gus ja siis toimus viktoriin. Ikka selleks, et mõõta laste tähelepanuvõimet. Sportmängud korraldasid VIP'id. Ja just siis, kui kõik hakkasid juba ära väsima, sai valida kolme erineva kiirkursuse vahel. Merli Mirk viis läbi portselanmaalimise kiirkursuse – tegemist oli väga peene tööga, mis kõigil õnneks ka õnnestus. Eve Käär avaldas oma fotokunsti saladusi, näitas erinevaid aparate ja pärast seda said lapsed ise laagri tegevust pildistada. Kolmas kiirkursus toimus Päästeameti vaprate meeste juures. Pealik Jaan Pall tegi meile koos oma meeskonnaga korraliku ülevaate oma tööst, saime katsuda päästetöö juurde kuuluvaid kostüüme, autodes mõnda aega istumine andis aga

mõnele poisile alles tõelise päästja tunde kätte.

Ühistöö oli meil ka. Merli näitas, kuidas pajuokstest seinavaipa saab teha. Vajalik oli meeskonnatöö: iga 3-liikmeline grupp valmistas ühe osa vaibast, mis pärast kokku seoti. Hästi oli näha, kui töökas ja üksmeelne iga grupp oli. Nii mõnigi poiss tundis pärast oma vildaka või kõvera triibu ära.

Õhtul oli pidu. Fritjo, Viljar ja Argo esinesid meile oma bändiga. Ehk levis väike musitseerimise pisik ka väiksematesse laagrilistesse. Tasub küll pilli õppida ja rahvamajas on bändi loomiseks ka kõik vajalik olemas. Uskumatult agaralt võeti osa aga vabalavast. Kohe näha, et kooli muusikaõpetuse tunnid ei ole mööda külge alla jooksnud.

Alates emadepäevast on rahvamaja näitusesaalis võimalik näha "jälgi" selle laagri tegevusest: värvipilte, portselanmaali, laste tehtud fotosid ja eelmainitud kuuluse seinavaip. Samuti võib näha sügislaagri videot.

Tänades kõiki entusiastlikke abilisi, olen kindel, et nii tore tegevus andis meile korraldajatele mitmekordselt tagasi ja indu oma edaspidiseks tegevuseks.

**Laagri korraldajate nimel
Õnnela**

Fotograafiahuvilised

Võitlus Sosnovski Karuputke vastu algab

Keskkonnaministeerium kutsub üles inimesi, kelle maal vohavad tervisele ja teistele liiki-dele ohtlikud karuputked, asuma juba nüüd nende vastu võitlusse. Kevade algus on selleks kõige õigem aeg, sest siis on taimed väikesed ja õrnad ja nende tõrje kergem. Suvel, kui putked on kolme meetri pikkused ning tekitavad mürgistusjuhtumeid, ei anna tõrje enam nii häid tulemusi.

Keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonna peaspets-

sialisti Liina Eek-Piirsoo sõnul loetakse kõige efektiivsemaks karuputkest lahtisaamise meetodiks putke juurte läbilõikamist.

”Karuputkest võib vabaneda nelja aasta jooksu, kui kaks korda aastas putke peajuur läbi lõigata ligi 10 cm maapinnast allpoolt. Teised mehaanilise hävitamise viisid *niitmine ja õite korjamine* on vähem mõjusad ning nii kulub putkest vabanemiseks ka rohkem aega, isegi kuni kaheksa aastat. Hilisel niitmisel polevat üldse mõtet, sest juba kahe nädalaga arenevad niidetud taimel väga madalad õisikud ja taim viljub ikkagi,” ütles Eek-Piirsoo.

Ainus, mida suvel veel teha annaks, on õisikute ärakorjamine ja hävitamine neid põletades, takistades nii liigi edasist levikut. Komposteerida õisikuid ei või, sest siis säilivad seemned elujõulisena ja see soodustab taime edasist levikut.

Taimemürkidega töödeldes peaks putkedest lahti saama 4-8 aasta jooksul. Mürki peab kasutama vähemalt kaks-kolm korda kasvuperioodi jooksul, sest uued tõusmed tulevad mullast õige kiiresti peale maapealsete osade hävitamist. Taimetoodangu Inspeksioon soovib putki tõrjuda üldhävitava toimega glüfosaadi baasil

valmistatud taimekaitsevahenditega. Keskkonnakaitsjad ei soovita aga ilma vastava kogemuse ja väljaõppeta inimestel mürke omatahtsi kasutada. Kindlasti ei või mürke kasutada vooluveekogude ääres ja karstialadel.

Putkede tõrjumisel peaks kandma veekindlaid kaitseriideid. Putkemahлага kokku puutunud kohad tuleks kiiresti pesta vee ja seebiga ja pöörduda arsti poole, isegi kui kohe pole villide tekkimist märgata - sarnaselt happe söövitusele võivad villid tekkida alles mõne aja pärast.

Keskkonnaministeerium on välja andnud voldiku karuputke vastu võitlemise meetodite kirjeldamisega, see on kättesaadav nii keskkonnaministeeriumist kui ka maakondade keskkonnateenistustest.

Kuna tegu on üleriigilise probleemiga, mida ei saa lahendada ei maaomanikud ega ka ministeeriumid üksi, siis algatab keskkonnaministeerium sel aastal riikliku programmi või tegevuskava väljatöötamise.

Lisainfo looduskaitseosakonna peaspetsialist Liina Eek-Piirsoo, telefonil 6 262 877.

Agnes Aaslaid

Keskkonnaministeerium

Infopäev ja õppereis praegustele ja tulevastele väike-ettevõtjatele

Väike-ettevõtlus on tihti ainukeseks võimaluseks, et maal hakkama saada. Iga algus on raske ja juba alustatud ettevõtmine tahab pidevalt arendamist. Sellepärast korraldab Kihnu Väina Merepargi Sõprade Selts Tõstamaa ja Varbla valla olemas-olevatele ja tulevastele väike-ettevõtjatele koolituse, kus käsitletakse ettevõtte alustamise ja tegutsemisega kaasnevaid probleeme ja võimalusi. Koolitus on mõeldud ka kohalike külaseltside aktivistidele, sest räägime, kuidas mittetulundusühingust võib välja kasvada ettevõtte.

Koolitus koosneb kahest osast, infopäevast ja õppereisist. Osa võib võtta ka vaid ühest üritusest.

1. Väike-ettevõtluse infopäev.

Toimumise aeg: 19. mai kell 10.00-16.00 Tõstamaa Rahvamajas.

Päevakava:

10.00-13.00 FIEndus: kuidas saada väike-ettevõtjaks, mis see endaga kaasa toob. Nippe ja nõuandeid tegutsevatele FIEdele.

13.00-13.30 Kohvipaus

13.30-15.00 Ettevõtlus maapiirkonnas: millega tasub tegeleda, uusi ideid ja mõtteid. Ettevõtte kujunemine mittetulunduslikust tegevusest.

15.00-16.00 Euroopa Liiduga avanevad

võimalused väike-ettevõtjatele.

Päeva viib läbi üks Eesti parimaid FIEnduse lektoreid *Mare Sikkut*.

Infopäeva osavõtutasu on 25.-, mille eest saab kohvi ja pirukaid ning õppematerjalid.

2. Õppereis Matsalu lahe põhjakaldale.

Toimumise aeg: 31. mai.

Väljasõit 8.00, tagasi ca 18.00.

Õppereisil näeme, kuidas infopäeval omandatu tegelikus elus välja näeb. Matsalu lahe põhjakaldal on viimasel ajal tekkinud palju uusi väike-ettevõtjaid. Kohtume kohalike ettevõtjate ja külaseltsiga, kes jagavad oma kogemusi ettevõtluse alustamise ja vedamise kohta. Meie reisi juhtideks on Matsalu LKA asedirektor *Kaja Lotman* ja Matsalu kandi reisikorraldaja *Marika Mann*.

Õppereis on osavõtjatele tasuta, endal tuleb maksta vaid lõunasöögi eest. Õppereisist osavõtjate arv on piiratud – 50 inimest. Kui tahtjaid on rohkem, on eelisjärjekorras inimesed, kes ka infopäevast osa võtsid.

Info ja registreerimine: Liis Kärme, tel. 053 428 318.

Koolituse läbiviimist toetavad Kohaliku Omaalgatuse Programm, Kihnu Väina Merepark, Tõstamaa Vallavalitsus ja Varbla Vallavalitsus.

SUVELAAT

Pootsis

21. juunil kell 10.00

*müüakse ja vahetatakse

“kodukootud kaupu”

*õnneloos

*rammumehe võistlused

*ponisõit

*ansambel

*sportlikud mängud ja

palju muud huvitavat

Ootame kõiki müüma,

ostma ja niisama lustima.

Lisainfo ja laadal müüjate

eelregistreerimine

tel.051 981 389

Reet

Kuidas tasub põllumehel hääletada 14. septembri rahvahääletusel?

Aktiivsete ja edukate põllumeeste (aasta põllumehe valimisel antud intervjuud) arvates tasub hääletada Euroopa Liiduga ühinemise poolt peamiselt seepärast, et pärast ühinemist tõuseb majanduslik stabiilsus. Näiteks 1998/99. a. majanduskriisi ajal vähenesid Eesti põllumeeste müügisissetulekud keskmiselt 40%, Euroopa Liidu farmeritel keskmiselt 3%.

2002. aastal vähenesid maailmaturu müügingimuste halvenemise tõttu Eesti põllumajanduse sissetulekud esialgsel andmetel 10,5%, mõnes tootmisharus – näiteks seakasvatases on sissetulekud vähenenud enam kui 1/3 võrra, Euroopa Liidus ainult 3%.

Euroopa Liiduga ühinemisel vabaneb Eesti siduvatest kohustustest Maailma Kaubandusorganisatsioonis, mille kohaselt Eesti ei saa rakendada kõiki turukorralduse meetmeid: tasakaalustavaid tolle riikide vastu, millega on sõlmitud vabakaubanduslepingud ja eksporditoetusi, mida kasutavad ka nn liberaalse majandusega riigid.

Ebastabiilne majanduskeskkond halvab investeerimiskliimat. Eesti põllumajandusse on viimastel aastatel investeeritud brutolisandväärtuse kohta keskmiselt 2,5 korda vähem kui Euroopa Liidus keskmiselt.

Ühinemisel ELiga suurenevad Eesti põllumajanduse sissetulekud tänu liidu maksujõulisele turule ja turutoetustele 2007. aastaks võrreldes 2002. a. tasemega **1,55 korda**. Nii väidab Euroopa Komisjoni analüüs. Mitteühinemise korral sissetulekud vähenevad jätkuvalt 12%, sh loomakasvatases 14%. **Eesti saab Euroopa Liidust turutoetusi 100%** liidu tasemel – 2004. a. 360 mln krooni ja 2005. a. 570 mln krooni. Kui turutoetustele lisada aga 55% ELi otsetoetustest, siis suurenevad põllumehe sissetulekud ligi kaks korda.

Põllumehe võidust tarbija ei kaota

Eesti ja teiste Euroopa riikide teadlaste andmed näitavad, et toiduainete hinnad sõltuvad eelkõige tarbija ostujõust. Näiteks on Taanis nii keskmised sissetulekud kui ka toiduainete hinnad Euroopa Liidu keskmisest 20-25 protsenti kõrgemad, Kreekas ja Hispaanias aga 15-20% madalamad.

Tootja – ja tarbijahind pole üks-tiheses seoses. OECD andmete järgi tehtud analüüs näitab, et põllumajandussaaduste hindade allasurumisest alates 1995. a. kuni käesoleva ajani tarbijad ei ole võitnud.

Viimasel 6-7 aastal on rukki hind püsinud

Eestis samal tasemel, leiva hind on tõusnud enam kui 50%. 2003. aastal surus aga näiteks Ukrainast imporditud rukki hind Eesti tootjahindu alla 1/3 võrra, kuid leiva hind langes ainult 3%. **Loodetavasti Eesti avalikkus mõistab, et 3% tarbija kasu on kokkuvõttes kogu ühiskonnale kahjulik ja mõttetud, sest nii hävitatakse töökohti maal!**

Maaelu arengumeetmete kaudu on planeeritud Eestile 50% rohkem vahendeid kui liikmesmaadele. Meil on õigus otsustada, kuidas neid vahendeid kasutatakse. Juhul kui osutub vajalikuks, võime sellest 20% suunata tootmise arenguks.

Sissetulekute kasv

Põllumajanduse töötasude tase on olnud taasiseseisvumise perioodil 40-50% madalamad riigi keskmisest. Sealjuures põllumajanduses on suured erinevused suurte ja väikeste talude palkades ning omanikutuludes.

Euroopa Liidus **tekib Eesti väiketalu**niel, keda on enam kui pool talude arvust, võimalus saada mitmesuguseid toetusi: Euroopa Liidu nõuetega kohandamise toetus, elatustalu toetus, agrokesekkonna toetus jt. Nende kaudu saab suurendada sissetulekuid **2-3 korda**.

Paraku **vaatavad väiketalu**nikud (Saar-Polli uurimus) **Euroopa Liiduga ühinemise perspektiivi kõrvalt ja hirmunult**. Nende arvates läheb majanduslik olukord ühinemisel veelgi halvemaks. Nad on kibestunud ja kaotanud usu tulevikku. Probleem on selles, kuidas luua nendega kontaktid, õpetada kirjutama lihtsaid projekte ja taotlusi. Väiketalunikud ei kasuta põllumajandusministeeriumi ning Eesti Talupidajate Keskliidu trükiseid ja internetti, kus kõik andmed on kättesaadavad. Nad ei käi ka seminaridel ja õppepäevadel. Nad kasutavad infoallikatena maakonna- ja vallalehti, raadiot ja TVd, kuid nendest kanalitest saadud info ei ole olnud piisav. Põllumajandusministeerium kavatseb saata maikuus igale talunikule otsepostitusena vajaliku info koju. Loodan siiski väga, et ka kohalikud lehed aitavad tulevikus põhjalikumalt selgitada, miks Eesti põllumehel on kasulik hääletada Euroopa Liiduga ühinemise poolt.

Tiit Tammsaar
põllumajandusminister

Ragn-Sells AS

Meie missioon on – PUHAS ELUKESKOND

Juba täna tuleb meil kõigil mõelda sellele, kuidas oleks võimalik parandada järgnevatele põlvkondadele puhtamat elukeskkonda, kui see mida hetkel päevast-päeva koos tarbime.

Peame mõtlema sellele, kuidas vähendada tekkivate jäätmete sattumist keskkonda, kui ka sellele, mis tuleb sinna paratamatult viia. Peame koos hea seisma selle eest, et jäätmed, mis tekkivad elutegevuse käigus jõuaksid selleks ettenähtud kohta - see on kas taaskasutus või selleks ettenähtud lõpladestuspaik.

Siin kohal kutsume Teid üles tegema koostööd jäätmekäitlejaga, kellel olemas sellekohased teadmised ja ressursid.

Kauni ja korras kodu juurde kuulub kindlasti ka korralik prügikonteiner koos selle teenindamisega.

Olmejäätmete kogumiseks pakume mitmes suuruses plastmassist ja metallist konteinereid, mida regulaarselt tühjendatakse.

Eramajaomanikele soovitame plastmassist konteinereid mahuga 140; 240 ja 600 liitrit.

Suuremate elumajade ja ettevõtete juurde pakume metallkonteinereid mahuga 1,5m³; 2,5m³ ja 4,5m³.

Plastkonteineril on roostekindluse tõttu pikk kasutusiga, metallkonteineri eeliseks aga väiksem põlemiseoht. Mida tihedamalt konteinerit tühjendatakse seda hügieenilisem see on.

Konteinereid on võimalus meie käest laenutada ja soovikorral ka osta.

Konteinerid jäävad kliendi juurde statsioonarseks, neid käib tühjendamas auto, millele kallatakse prügi sisse ja pressitakse. Seetõttu ei tohiks olmejäätmete konteinerisse sattuda esemeid, mis ei kannata kokkupressimist (ehitus-, lammutus ja remondijäätmeid ning muud suuregabariidilised esemed). Selleks otstarbeks pakume Teile eraldi konteinereid mahuga 5m³, 8m³ ja 15m³.

Lepingu sõlmimise tasu ei ole. Arve osutatud teenuse eest esitatakse kliendile kokkulepitud korras.

Alljärgnevalt regulaarse olmejäätmete kogumise ja äraveo baashinnakiri:

Konteineri tüüp Konteineri materjal Ühe tühjenduse maksumus Konteineri kuulaenus Konteineri müügihind*

140plast, ratastel 35,30 26,45 910,00
240plast, ratastel 44,25 32,00 940,00

Jätub järgmisel leheküljel

Mida teha nüüd prügiga, kui prügimägi suletud?

Viia metsa alla! Kõige lihtsam ja seda on kahjuks ka paljud teinud. Pole sugugi ilus koduümbruse metsa igasugust sodi viia või siis õhtuhämaruses prügi auto peale panna ja kuskile metsa alla sokutada. Üsna paljudes kodudes on omad isiklikud prügimäed (vt pilti), mis peavad aga lähitulevikus kindlasti kaduma.

Meie valla volikogu on vastu võtnud otsuse, et iga majapidamine peab **olmejätmed** üle andma seda teenust pakkuvale ettevõttele! Olmejätmed on tavalised jätmed, mis iga päev majapidamises tekivad. Ei ole niisugust olukorda, et jätmeid ei teki. Tekib küll - mõnedel rohkem, mõnedel vähem.

Meie piirkonda teenindab praegu AS Ragn-Sells, kes tühjendab erinevas suuruses prügikaste üks kord kuus. On võimalus laenutada prügikasti, st maksta laenutuse ja tühjenduse eest ja on võimalus ka osta prügikast ja siis maksta ainult tühjendamise eest (sel juhul ta käib ka harvemini kui üks kord kuus). Samas on alati võimalus naabritel koostööd teha ja teenust osta mitme peale (kõige väiksem konteiner maksab 60 krooni kuus).

Nii et tavaliste olmejätmete panemise mure peaks olema meie vallas lahendatud (st meie valla inimesed peavad prügikastid muretsema ja lepingud sõlmima)!!

Jätmeid tekib vähem (aga kindlasti tekib), kui te võimaluse korral põlemist kannatava materjali ahjus või aias ära põletate või siis suuremad ja

taaskasutatavad jätmed selleks ettenähtud kohta toimetate. **Kuhu siis?**

1) **Klaastaara, alumiiniumpurgid, plastmasspudelid, tetrapakendid** saab panna klaasikogumise konteineritesse, mis asuvad Tõstamaal (3 tk), Tõhelas ja Kastnas.

2) **Vanad patareid** saab ära anda Tõstamaa ja Pootsi poes.

Tõstamaa Vallavalitsus organiseerib praegu Tõstamaa alevikku, vanasse bensiinijaama **jätmete kogumispunkti**. Siia saab õige pea ära anda erinevad jätmed, mis varem prügimäele läksid (välja arvatud olmejätmed!):

3) **vanad kodumasinad** – elektripliidid, gaasipliidid, mikrolaineahjud, pesumasinad jne;

4) **vana mööbel;**

5) **vana raud**, samas kui juttu on suurematest kogustest, on mõttekas otse ühendust võtta Pärnus asuva firma AS EMEX-iga;

6) **autokummid;**

7) **väikemetall** (kõikvõimalikud metallist esemed);

8) **ehitus- ja lammutusjätmed** (kui juba suure auto koorma täis, siis on mõtteks viia otse linna Pärnu prügimäele);

9) **ohtlikud jätmed** (televisoorid, päeva-valguslambid, kraadiklaasid, vanad ravimid, tulekustutid, vanad värvid, vanad õlid);

Siia tuleb ka **paberi-papi ja klaasikonteiner**.

Erinevad aiakorrastamise jätmed (oksad, lehepraht), mida mingitel põhjustel

ei ole võimalik mõnes kodus põletada, on mõttekas kevaditi koguda kuhugile küla ühte kohta, kus see siis kindlal kuupäeval järelevalve all põletatakse.

Millal ja kuidas jätmete kogumispunkt toimima hakkab?

Tasuta lõunat ei ole, st jätmetekitaja maksab jätmete eest (antud juhul osaliseltki)! Jättepunkti eest hakkab vastutama üks inimene, kes hoiab punkti lahti kindlatel päevadel (nt kaks korda nädalas) kindlatel kellaaegadel. Kui inimene tuleb sinna jätmeid viima (mida ei teki iga päev, sest need jätmed on spetsiifilisemad jätmed), siis sõltumata kogusest, maksab see talle kokku 20 krooni. Kogus on siiski määratud, see taks kehtib maksimaalselt väikese auto koorma täie eest, sest pole mõeldav, et tuuakse sinna suurte autokoormatega (mida meil on vaja kohe edasi toimetada). Suuremad jäätmekogused tuleb otse viia Pärnu prügimäele. Inimeste käest saadava raha eest maksame meie jätmete äraveo eest konkreetsele firmale. Valla kanda jääks praegu selle eest vastutava inimese palk, konteinerite ostmine ja lisaks ka veel lisatasu jätmete äraveoks (sest nt ohtlikud jätmed on eriti kallid, televiisori äraandmine läheb vallale maksma 60.-).

Avada soovime seda juba vast **mai lõpus** ja siis saab ära anda jätmeid esialgu tasuta. Täpsemat informatsiooni anname teada valla erinevatel teabetahvritel. Jätmete transpordi peab igauks ise organiseerima.

Ragn-Sells AS

Algus eesmisel leheküljel

600plast, ratastel	48,95	59,50
1840,80		
1500	Metall 84,75	116,80
4248,00		
2500	Metall 129,60	169,40
6230,40		
4500	Metall 220,30	204,10
7788,00		

* soovi korral konteineri müügihind

Kõik hinnad sisaldavad käibemaksu 18%.

Küsi lisa tasuta infotelefonil 0800 2800

Ragn-Sells AS

Roheline 64, 80035, Pärnu

Telefon 044 34677

Telefaks 044 75751

E-post indrek.pedak@ragnsells.ee

www.ragnsells.ee

Sinu vajadused juhivad meie teenindust – pane meid proovile!

Mis on alkoholsõltuvus ja millal on vältimatult vaja pöörduda arsti juurde

Alkoholsõltuvus on krooniline ja sageli progresseeruv, eluaegne haigus, mida iseloomustavad:

*Tung ja iha alkoholi järele

*Füüsiline sõltuvus alkoholist (pohmeluse seisundi teke peale joomise katkestamist).

*Jätkuv vajadus alkoholi järele hoolimata sellega seonduvatest väga tõsistest perekondlikest, sotsiaalsetest ja tööalastest probleemidest.

Pole kindlat päevas joodavat alkoholi kogust, mis võimaldaks inimest nimetada alkohoolikuks. On teada, et alkohoolikutel tekib tolerants alkoholi suhtes (vajadus suurendada purju jäämiseks joodava alkoholi kogust). Alkoholsõltuvuse viimases ehk lõppstaadiumis langeb alkoholi taluvus järsult ja piisab vaid paarist õllest, et kogu päev "vines" olla. Pole ka kindlat reeglit, mis ütleks kui tihti peab jooma, et olla alkohoolik. Alkoholismi võimaldab sedastada aga *sõltuvus* - fakt, et inimene sõltub alkoholist või loodab selle päästvale toimele oma igapäevases elus. Ka patsiendi keha ja aju sõltuvad sel juhul alkoholi olemasolust neis kulgevate keemiliste reaktsioonide läbiviimisel. Alkoholi tarvitamise lõpetamisel reageerib organismi ainevahetus sellele ränkade muutustega. Tekib pohmeluse seisund värisemisega kätes või kogu kehas, kiire südametegevus- ja hingamine, palavik, oksendamine ja unetus. Võivad tekkida ka mitmesugused meelepetted (viirastused) ja krambid.

Alkoholism põhjustab palju probleeme inimese elus. Alkoholism suurendab meeleolu languse (depressiooni) tekkimise ja enesetappude riski. Alkoholismil on samuti suur osa kuritegudes, liiklusõnnetustes ja koduses vägivaldas. Alkoholismil on oma roll ka juhuslikus rasestumises ning haigestumisel muudesse narkomaaniatesse ja AIDS'i. Alkoholsõltuvus põhjustab mitmeid kehalisi haiguseid nagu maksa kärbumine, südame rütmihäired, maohaavand ja ajurabandus. Alkoholi tarvitavatel rasedatel naistel on oht saada mitmesuguste erinevate sünnikahjustustega lapsi. Ülemaailmne statistika näitab, et alkoholsõltuvus tekib 10-1 protsendil meestel ja viiel protsendil naistest. Alkoholismi tekkes on olulised nii pärilikud tegurid kui sotsiaalsed faktorid. Selliseid - elustiiliga kaasnevaid

tegureid nagu alkohoolikutest sõbrad, alkoholi kerge kättesaadavus ja keerulised probleemid isiklikus elus – võivad olla hoopis olulisemad kui pärilikkus.

Kas sul on probleeme alkoholiga?

Probleemidele alkoholiga viitab hommikune pits, et rahustada närve või võidelda pohmelusega, kassiahastus ja süütunne liigse joomise tõttu. Sageli esinevad pikad, mõnest päevast kuni kuuajased joomaperioodid. Üksinda joomine. Probleemid tööl, mis sageli viivad töökoha kaotuseni ja omakorda rahaliste raskusteni. Enam ei toituta korralikult ega hoolitseta oma välimuse eest. Juuakse sageli mälu-kaotuseni. Juhitakse joobnuna autot. Alkoholijoobes võidakse vigastada ennast ja teisi. Vägijoogi pudeleid peidetakse kõrvaliste pilkude eest. Tekivad meeleolu- ja isiksushäired. Alkoholi mürgine toime siseorganitele põhjustab hommikust oksendamist, kätevärisemist, näopunetust, tuimust, nõrkust või kipitustunnet kätes või jalgades. Sagedased on vigastused, eriti kukkumisest.

Haiguse kulg

Enamikul alkohoolikutest on alkoholiga seotud probleemid tekkinud kahekümnenda ja neljakümnenda eluaasta vahel. Peale seda jääb alkoholism krooniliseks, tavaliselt eluaegseks haiguseks. Alkohoolikul on joomisest hoidumine väga raske. Ta võib olla pikemat aega kaine, kuid pidurid alkoholi suhtes on kadunud ja võttes esimese pitsi tekib jälle uus joomaperiood. Abiks võivad olla tugev toetus perekonna poolt ja lävimine korralike, alkoholi mitte tarvitavate sõpradega. Kahjuks inimese enda tahtejõud reeglina enam ei aita.

Alkoholsõltuvuse ravi

Ravi võtmeküsimuseks on aidata patsiendil alaliseks lõpetada või normaliseerida alkoholi tarvitamine. Esimeseks sammuks on inimese võõrutamine alkoholist. Olenevalt konkreetsest isikust ja temal esinevatest sümptoomidest valitakse ravi. Vaja võib minna organismi üldseisundit tugevdavaid ravimeid, vahel ka rahusteid ja antidepressante, mis kõrvaldavad alkoholist loobumisega kaasnevat ärevust, hirmu, meeleolulangust ja unehäireid. Edasi saab kasutada kas ravi alkoholist täielikuks loobumiseks või uut nn Sinclair'i meetodit, mis vähendab iha alkoholi järele ja võimaldab kolme kuni

neljakuulise ravi järel hakata mõõdukalt jooma ja oma alkoholitarvitamist soovikohaselt kontrollima.

Inimestele, kellel on probleemid alkoholiga oskavad kiiret nõu anda teie perearst ja lähim psühhiaater. Alkoholsõltuvuse ravile spetsialiseerunud raviasutusi on Eestis kaks: Tallinnas Wismari haigla ja Tartu A-kliinik (Tartu Riia 13, telefon 07 427888).

**Tartu A-kliiniku psühhiaater
Laur Toomaspoeg**

Kas tahad elada tervislikult ja tervelt, osata end ise aidata?

Hoolimata vanusest on hea olla terve, elada tervislikult. Kuidas seda siin maal saavutada? Mida enda heaks teha saab?

Kavas on läbi viia tervisliku eluviisi ja ravimtaimede päev. Näha saab erinevaid ravimtaimi, teada võimalusi nende kasutuseks enda tarbeks, ka seda, kuidas neid oma koduaias kasvatada. Rääkima tuleb ka Mall Värva, kaasas raamatud taimede koduaias kasvatamiseks, võimalus neid osta.

Tervisliku toitumise põhimõtted. Kasulikud ja mitte eriti kasulikud toiduained. Toiduained kui "ravimid".

Kuidas lõõgastuda, erinevad võimalused.

Liigesehaigused, harjutused liigestele (soovitavalt sportlikud riided), toitumine ja taimesed abivahendid.

Muusikatuba, muusika kui lõõgastuslik vahend. Värvid meie elus ja nende mõju. Värviteraapia, joonistuste lahtiseletamine, pingete olemasolu põhjusted.

Alateadvusele hästi toimiv ja lõõgastav jooga-nidra, neile kes ise ei suuda end lõõgastada, kellel on palju pingeid ja sihitult ekslevaid mõtteid.

Lilleseadete konkurss, võta kaasa omatehtud lilleseade, too see teistele näha, tule vali oma lemmik.

Tervislike salatite degustatsioon ja konkurss, tule maitse, anna oma hinnang ja vali parim.

Võimalus saada aroomimassaaz'i.

Tule ja osale 19.juunil Tõstamaa rahvamajas "Tervisliku elustiili ja ravimtaimede päeval". Algus pärastlõunal, jälgi reklaami! Üritus on tasuta.

A-kliinik Riia 13, Tartu

- Alkohol- ja ravimsoõltuvuse ravi ja nõustamine, koduviisiidid
 - Muude psüühikahäirete ravi (depressioon, stress, unehäired)
 - Pereliikmete ja lähedaste nõustamine
 - Joomasööstu katkestamine ja võõrutusseisundi ravi
 - Ravi alkoholi liigtarvitamisest vabanemiseks Sinclair'i meetodil
 - Alkoholist täielik loobumine ravimi disulfiram abil
 - Hasartmänguruse ravi
 - Narkootikumide testimine uriinis
- Soovi korral täielik anonüümsus

Info ja registreerimine

E-R 9-18 tel 07/427888

Info ja esmaabi tellimine

E-R 18-22; L,P 10-22

tel 055613446

Kodulehekül: www.akliinik.ee

E-mail: akliinik@hotmail.com

Kallid sugulased!

Saame kokku 23. juunil kell 12.00 Tõstamaa Rahvamajas.

Olete oodatud kõik, kes on pärit:

Kastna Kolgi talust Ring'i, Varbla valla Saare küla Saarejaani talust pärit Estam'ite (Eestalu), Audru-Lindilt Tiivitsa talust (Juhanson) Juhalo, Lepaspää külast pärit Mätas'e ja Tõhelast Kirikal'i suguvõsast.

Tuleme kokku, et meenutada meie suguvõsa juuri.

Kaasa võtame hea tuju, meenutamiseks endiseid fotosid.

Avatud on baar.

Osavõtutasu selgub kohapeal.

Teid ootab Linda Estam, info tel.(044) 96 194

Teade

Kuna Tõstamaa kiriku juures olev külmutusseade ei tööta, kirikus on juba soojakraadid, siis lahkunuid kiriku ruumidesse hoiule ei võeta. Juhatuse nõukogu

Häälesta oma SÜDA heategevuseks – vere loovutuseks

Doonor on inimene Sinu kõrval, kes loovutab tasuta ja vabatahtlikult oma verd, aidates paljusid kaasmaalasi tagasi elu ja tervise juurde. Doonor saab olla ainult teatud eluhoiakuga inimene. See eluhoiak tähendab tahet märgata teisi enda kõrval, otsustada headuse kasuks ja valida doonorlust võimaldav elustiil. Eetiliste tõekspidamiste väärtustamine loob eeldused õigeteks valikuteks.

Pärnumaal on palju doonoreid, kes elu jooksul on andnud verd üle 50 liitri. Nende tervis on hea ja hea on ka paljude nende tervis, kelle elu päästis doonori antud veri. Iga päev vajavad Eestis vereülekannet sajad patsiendid. Me ei tea, millal keegi meist vajab doonoriverd. Võib juhtuda, et vajajaks on mõni meie hea tuttav või perekonnaliige või koguni meie ise. Paljud operatsioonid, elundite siirdamised ja pahaloomuliste kasvajatega patsientide ravi on saanud võimalikuks ainult tänu vereülekannetele.

Kas vereülekanne võiks kahjustada doonori tervist? Ei, pigem vastupidi. Vere vedel osa – plasma, taastatakse organismi poolt juba ühe päeva jooksul, vererakkude taastamiseks kulub veidi rohkem aega.

Vere andmine on hoopis teistsugune, kui paljud inimesed ette kujutavad. On ainult üks pisike torge, ülejäänud toimub nagu iseenesest. Kui 450 ml verd võetud on, eemaldatakse nõel valutult veenist. Te tunnete uhkust ja rahulolu, et olete teinud

heateo. Te saate teada oma veregrupi. Teie verd uuritakse viirushaiguste (AIDS, hepatiit B, hepatiit C) ja süüfilise suhtes. Niisiis on Teil täiendav kontroll oma tervise üle, aga samuti hea tunne, et saate abistada haigeid või õnnetusse sattunud kaasinimesi.

Avaldan siirast tänu kõigile Tõstamaa piirkonna doonoritele. Teie hulgas on palju neid inimesi, kes on verd andnud kümneid kordi: Lea Rannik – 35 korda, Avo Tamm ja Krystina Joao – 30 korda, Algis Kiinvald – 26 korda, Ille Kaljurand ja Elfi Noppel 25 korda, Maie Miidu – 20 korda jne.

On perekondi, kus kõik täiskasvanud pereliikmed on doonorid, nagu näiteks: Rita, Marianne ja Renate Algeus; Eve, Tiina, Peeter, Ervet ja Andres Sahtel. Paljud väga austatud doonorid on pidanud vanuse tõttu doonorluse lõpetama. Sügav kummardus neile!

Austatud Tõstamaa piirkonna doonorid: Te olete elupäästjad, sest anda verd – tähendab kinkida elu.

Järgmine doonoripäev toimub Tõstamaa Seltsimajas 20.mail 2003.a kell 9.00 – 10.30

Kõigi sel päeval verd andnud doonorite vahel loosib kosmeetikafirma Avon välja ühe komplekti kosmeetikatooteid.

Lp. terved 18 – 60 aastased inimesed, Te olete oodatud. Korduvdoonorid võivad verd loovutada 65. eluaastani.

Mis teha? – häbi, häbi...

Nagu paljud teist teavad, tabas meie peret järjepanu kolm rasket kaotust. Seda meenutavad kolm kalmuküngast kalmistul. Me ei oska oma austust lahkunutele teisiti avaldada kui viia lilleõis kalmule ja süüdata küünal.

Ja nüüd teadmiseks – soovitusel kõigile, kelle lähedased puhkavad Tõstamaa kalmistul. Ärge viige kalmudele ilusaid lilli, eriti kunstroose, sest Tõstamaal liigub ringi inimene (teda ei tahakski inimeseks nimetada), kellele meeldib rüüstata võõraid haua. Talle meeldivad väga roosid, kuid ta ei põlga ära ka teisi lilli. Ta ei pea paljaks neid isegi pärgadest välja tõmmata. Hiljuti langes tema “saagiks” meie lähedaste haudadelt 6-7 kunstlillekimpu ja paarkümmend õit.

Kui esimene kimp ema haualt kadus, arvasime, et äkki on see vareste temp. Kuid linnud ei jäta ju maha naisterahva jalajälgi ega “istuta” sadasama kimpu teisele hauale (samas surnuaias).

Surnuaias käies vaadake järele, võib-olla on rüüstaja ka teie lähedaste haudadelt “saaki kogunud”.

Edasine on Sulle – kalmistukratt! Tahaks teada, mida sa nende lilledega teed? Kas tõesti tõuseb su käsi asetama need oma lähedaste haudadele? Või võtad neid oma toa kaunistamiseks? Või kingid tuttavatele tähtpäevadeks? Või hoopis müüd ära, et “rikkaks” saada? Aga usu, need õied ei too sulle ei õnne ega rikkust ja ükskord jääd ka sina vahele. Küll jumal kelme karistab – seda pea meeles.

Tahaks sulle öelda veel, et kui sul nii väga lilli vaja on, siis tule ja küsi. Me ostame sulle. Aga võõrad kalmud jäta, palun, rahule!

Luume, Milvi

Õnnitleme maikuu sünnipäevalapsi!

Sa vaata, kui kaunis Su ümber on päev:
kõik linnud ja loomad ja lilled, mis
näed!

See rõõmustab silma ja vaimustab meelt
ning mure ja kurbus kaovad Su teelt.

Minna Press	91
Aleksander Mändla	88
Pauliine Pihelgas	84
Leonida Reimand	81
Elviine Salmistu	80
Viktor Roos	80
Erich-Gustav Taal	79
Maria Karotam	77
Elmar Hindrimä	76
Sinaida Mikk	75
Juta Rähn	74
Lembit Kalbach	72
Valentina Heinmaa	71
Elju Lehis	55

.....

25. mail kl. 12

Tõstamaa Rahvamajas
Tõstamaa Laste

Puhkpillistuudio

KEVADKONTSERT

Esinevad solistid, ansamblid ja
orkester

Külalisena kaasategevad
kunagised Tõstamaa
puhkpilliõpilased

.....

17. mail kl. 20.30

Tõhela Rahvamajas

TANTSUÕHTU

Esinevad Indrek Kalda ja
Toomas Lunge

Avatud baar.

Sissepääs: 60.- kr.

Eelmüügist : 40.- kr.

Pileteid saab tellida
alates 14.-16. maini,
telef. 96 532 kl. 12-20

Tõstamaa Vallavalitsus kuulutab välja konkursi raamatupidaja

ametikoha täitmiseks.

Nõuded kandidaadile:

- majandus-, finants- või raamatupidamisalane kõrg- või keskharidus.
- ametikohal vajalike arvuti-programmide (MS Excel ja Word, Tresoor) käsitlemise oskus.
- kasuks tuleb töötamine eelarvelises raamatupidamises.

Tõstamaa Vallavalitsus võtab
tööle hooajaliselt
(kevad-sügis)

aednik-

haljastusmeisteri,

kelle ülesanneteks on töö
korraldamine kooliaias, valla
parkides, haljasaladel ja
kalmistutel.

Töö eeldab aiandus- ja haljastusalaseid
teadmisi, ilumeelt, organiseerimisvõimet,
oskust õpilasi ja haljastustöölisi tööle
rakendada.

Avaldus koos elulookirjeldusega
esitada kinnises ümbrikus märgu-
sõnaga "aednik" Tõstamaa valla-
valitsusele aadressil Sadama tee 2,
80101 Tõstamaa, 16. maiks 2003 .
Info tel. 044 96180

.....

Tõstamaa kirikus

Jumalateenistus

18. mail kl. 14

õp. Urmas Viilma

Sooduskaart kehtib:

Papsaare küla, Audru vald;

Savi 39, Pärnu;

Laki 8, Pärnu;

Ringi 5C, Sindi;

Aardla 27B, Tartu;

Kadaka tee 76F, Tallinn

.....

OSTAN 3-meetriseid küttepuid –
tel. 053 824 245

Välja rentida töökoja
garaaziboksid Tõstamaal –
tel. 055 599 264

“Pootsi Jõle” soparalli VII etapp
on 24. mail algusega kell 10.00

Pootsis Peedimäel.

Registreerimine alates kella 9.00

Info tel. 052 765 62

ja 051 981 389

.....

Järgmine doonoripäev
on Tõstamaa Seltsimajas
20.mail 2003.a
kell 9.00 – 10.30

**Tõstamaa
valla
ajaleht**

Lea Rannik Tõstamaa Raamatukogu

Alo Adler Tallinna Tehnikaülikool

Trükkinud OÜHansaprint

tel 96 184 lea.rannik@mail.ee

tel 96 231 alo.adler@mail.ee